СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 133. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 9. червня, 1928. VOL. XXXVI. No. 133. Jersey City, N. J., Saturday, June 9, 1928. THREE CENTS.

ЛЕТУНИ В ДОРОЗІ ДО АВСТРАЛІЇ

ДОБРА ПОГОДА НА ПАСИФІКУ. — ЛЕТЯТЬ В НАПРЯМІ БРИСБЕЙН.

СУВА, Фіджі, 8. червня. — Моноплян „Садерн Крос" вилетів з Населай Біч о год. 2.52 попол. (10.52 попол. нюйорський час). Найблища стація буде Брисбейн, а віддалена вона на 1,762 миль. Ту дорогу думають перебути летуни на протязі 18 до 20 годин. З Брисбейн полетять до Сидней або понад море, або сухопутною дорогою понад гори.

З собою взяли 800 ґальонів ґазоліни, яка повинна їм вистарчити. Теперішна дорога небезпечна остільки, що на тій полосі часті бурі. Вправді будуть летіти над кількома кораловими островами, але всі вони замешкалі дикими племенами, що ще до недавна славилися як людоїди.

ЖІНКАМ НЕ ВЕДЕТЬСЯ.

МИССЕС: БОВЛ І ЕРГАРТ НЕ МОЖУТЬ ВИБРАТИСЯ В ДОРОГУ ЧЕРЕЗ ОКЕАН ДО ЕВРОПИ. — ПОГАНА ПОГОДА І МРАКА НА ПЕРЕШКОДІ. — ЩЕ ОДНА ЖІНКА ГОТУЄТЬСЯ ДО ДОРОГИ.

НЮ ЙОРК, 7. червня. — Мисс Бовл попрацалася вже була з ріднею і знакомими і пустилася разом з двома летунами в дорогу через океан. Вилетіла на тім самім аеропляні Колюмбія, на якім летів Левін з Чемберлином. При вилеті був Левін і побажав щастя. Та по пятьох годинах вернула вона назад до Рузвелт Филд, Л. Ай., звідки виїхала. Не можна було продовжати дороги через густу мраку. До того донесли, що на океані неспокійно. Мисс Бовл була дуже нервова і плакала, як висіла з аероплява.

Мисс Ерґарт разом з летуном Штулцом і Лю Ґордоном, механіком, старалися піднести з води свій аероплян Френдшип ,але даремно. Амбітна Мисс Ерґарт в розпуці, що її може випередити друга жінка в перелеті через океан.

А тут доходять вісти, що Німка Мисс Раше пробує відбути 50-годинний пробний лет з своїм Белланка монопляном, а коли він буде вдачний, вибратися сейчас в дорогу через океан. А і се денервує Миссес Ерґарт і Бовл.

ҐРІН ПРИПИНИВ СТРАЙК.

ПУЛМЕНСЬКА СЛУЖБА ВІДЛОЖИЛА СТРАЙК НА БІЛЬШ ДОГІДНИЙ ЧАС.

НЮ ЙОРК, 8. червня. — Сегодня мало вийти 12,000 чоловіків і жінок, що заняті при Пулменських зелізничих ваґонах, на страйк, по причині малого заробітку. Пулменські робітники домагалися місячної платні по $150, заявляючи, що теперішний їх заробіток виносить ледви $70.

Завдяки зусиллям президента Американської Федерації Праці Вилієма Ґріна, страйк відложено. Теперішня пора має бути недогідна на такий страйк, бо компанія одержить сейчас повно скебів, бо тепер безробіття. Якщо Пулманова Компанія не піде на уступки, страйк буде, але в пізнійшім речинці.

ПРОТИ НОМІНАЦІЇ ГУВЕРА.

30 ЛІДЕРІВ ВІДБУВАЄ СЕКРЕТНУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

КАНЗАС СИТІ, 7. червня. — Около 30 лідерів республиканської партії відбули секретні наради в справі повалення Гувера як кандидата на президента. Всі вони погодилися поставити на републиканській конвенції як компромісового кандидата теперішнього заступника президента, ґенерала Доса.

ОДЕРЖАВ ЗНАКИ З ІТАЛІЇ.

ВИХОДИТЬ, ЩО ВОЗДУХОПЛАВ РОЗБИВСЯ О ГОРУ. — МУЖВА ЖИЄ, ТІЛЬКИ БРАКУЄ ПОЖИВИ.

АЛТУНА, Па., 7. червня. — Алтунський приватний радіоаматор Клайд Амос подає, що переловив радіо депешу з пропавшого кермового корабля Італії. Ґенерал Нобіле подає, що Італія розбилася, зударившися з горою і згоріла. Вся мужва виратувалася, тільки дехто ранений і побитий. Бракує їм головню поживи. Депеша подає таке положення Італії: 84:15:10 Північ і 15:20:40 Схід. Той сам аматор подає, що він одержав подібну депешу ще 27. мая.

В 20 ГОДИНАХ ЧЕРЕЗ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ.

САН ДІЕҐО, Кал., 7. червня. — Лі Шенгер як пільот, а Ґеррі Туккер як власник і любитель спорту, хочуть осягнути рекорд і перелетіти через континент з Сан Дієґо до Ню Йорку на протязі 20 годин. Летять на аероплянї, що білий як голуб і зветься Еңкі Дудл. Подібний він до того, на якім Вилкинс перелетів з Аляски до північного бігуна і Шпіцберґен. Летить він зі скорістю 160 миль на годину.

КУПУЮТЬ ГОЛОСИ.

СЕНАТОР НОРРИС ОБВИНУВАЧУЄ ПЕРЕДВИБОРЧУ МАШИНУ ГУВЕРА.

ВАШИНҐТОН, 7. червня. — Сенатор Норрис з Небраски піддав острій критиці республиканську кампанію за зеднанием голосів з Полудня. Він не вимінив вправді імени Гувера, але всі знають, що тут ходить о його особу, згл. ту передвиборчу машину, що працює в користь Гувера. Норрис каже, що та машина переводить корупцію і торгує голосами як крамом. Бо кождий знає, що республиканські гуртки на солідній Полудни, це тільки ловці на посади і готівку.

БАТЛЕР ОСТЕРІГАЄ ПАРТІЮ.

НЮ ЙОРК, 7. червня. — Президент Колюмбійського університету Николас Батлер заявив перед своїм виїздом на республиканську конвенцію в Канзас Сіті, що партія програє, коли не займе прихильного становища зглядом фармерів, а виразного проти проґібіції. Інакше виграє Алфред Смит.

ЗБУДУЙМО ДІМ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

ДІМ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ У ЛЬВОВІ, ПОБУДОВАНИЙ ЖЕРТВАМИ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ, БУДЕ ЖИВИМ ВИРАЗНИКОМ НАШОГО ПРИВЯЗАННЯ ДО РІДНОЇ ЗЕМЛІ, НАШОЇ ЖЕРТВЕННОСТИ І НАШОЇ ЖИВОЇ УЧАСТИ У ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ НАШИХ БРАТІВ В КРАЮ. ЦЕ БУДЕ ВІКОВА ПАМЯТКА. ЦЕ БУДЕ БУДІВЛЯ, В ЯКІЙ НЕ ПОВИННО БРАКУВАТИ ЦЕГОЛКИ ВІД НІ ОДНОГО УКРАЇНЦЯ В АМЕРИЦІ. ПАМЯТАЙМО ЗА ТЕ В МІСЯЦЮ ЧЕРВНІ — МІСЯЦЮ УКРАЇНСЬКОГО ІНВАЛІДА.

ВСІ ЖЕРТВИ НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ

Obyednanye, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

УКРАЇНКА ЖЕРТВОЮ ЗЕЛІЗНИЧОГО ВИПАДКУ.

МОНТ КАРМЕЛ, Па., 4. червня.—В суботу, три чверти на 11 годину вечером, вискочив з торів пасажирський поїзд зелізниці Лігай Велі на скруті на Мирис Ридж Кот. Льокомотива, тендер і пакунковий віз скотилися зі зелізничого насипу, що в тому місци високий на 60 стіп.

Підчас випадку загинули машиніст і пічкур машини. Тяжко ранених було троє людий, легко семеро. Між тяжко раненими є Катерина Жук, що має зломані три ребра. Її відставлено до шпиталя.

Вона приїхала зі своїм сином зі старого краю та мала жити тут зі своїм мужем, котрий жив у свого брата. Власне як вона їхала з корабля до мужа, случився їй сей випадок.

ПРОВІНЦІОНАЛЬНА ХРОНІКА.

У Тернополі застрілився місцевий ветеринар др. Ратгавз, у розпуці, що почали його підозрівати у зловживанні своїм становищем. У цьомуж місті різницький помічник Штахер пробив ножем Оксану Голівну, в якій безнадійно кохався. Голівна вмерла; Штахер, сам поранений, у шпиталі. — У Краснім біля Грималова брат мельника Лібкінґа вбив його сокирою; кажуть, що брат ненормальний.

ЛИХОЛІТТЯ НА СЕЛІ.

Пишуть до „Діла" зпід Грималова на Поділлі, що люди переорюють усю конюшину. Жито в двох третинах обсівів треба перворати, а пшениці 40 проц.; усе інше збіжа слабе та нидіє, бо нема ні тепла ні дощів. Люди лякаються великої хліборобської катастрофи. Люди купують на борг ячмінь, гречку та кукурудзу і обсівають на переоранім. Нема чим годувати худоби, яка через довгу зиму та недостачу пасовиськ зіла всю картоплю та солому. За пасовисько платять селяни по 8 долярів від штуки на двірських пасовиськах.

ПІДПАЛИВ СВОЮ ХАТУ.

В селі Степане, пов. Костопіль, на стриху Мошка Ґрубера повстав огонь, який люди завчасу побачили і згасили. Шкоди зробив огонь на 400 зл. Був тоді вітер, і якби завчасу огню не загашено, моглоби було з димом піти ціле село. Але селянам дуже дивним видався той огонь. Та й мали причину селяне до того. Бо от слідство виказало, що Мошко заасекурував дім і всі річи в нім на суму 4500 зл. і підпалив його, щоб дістати асекурацію за дім і річи, які і половини того не варта. Жида арештовано.

ДИВА ПРИРОДИ.

Товариство париських математиків розслідкувало цими днями два феноменальні випадки математичних здібностей. 21-літня донька одного грецького золотаря рішає найважчі математичні операції, до яких треба чималої вправи льоґаритмових обчислень, без ніякої допомоги паперу, чи таблиці, а із заплющеними очима. 15 важких вправ вона рішила миттю без помилки. Її память цифр є незвичайна: вона знає тисячні дати всесвітньої історії від найдальшої давнини до сучасности. Найцікавіще в цьому виїмковому хисті молодої дівчини є те, що вона бачить кожне число як окремий колір. Вона впевняє, що, заплющивши очі, ніколи не думає над розвязкою проблеми, а бачить її готовою в колірах, мов у веселці, яку тільки перекладає на цифри. Цей хист є для неї так само таємний, як і для вчених, що її досліджують. Нею займеться Академія Наук.

Другий феномен: 31-літній Француз Флері, що вродився сліпим, має незвичайну память до цифр змалку. Те, що фахові математики обчисляють на протязі 15 хвилин, він відгадує за хвилину. Його спеціяльність у тім, що він миттю в силі подати день якоїсь події, коли знає її рік. Цю здібність перевірили на ньому при помочі 200-літнього календаря. Вчені не мають досі розяснення цих небувалих сил людської памяти.

ТОЛЕРАНЦІЯ.

Віддавна вчителі Українці, що вчать по польських школах у Станиславові, були в гр.-кат. свята вільні від науки, щоби могли піти до церкви. Аж цього року видала кураторія розпорядок, що учителі Українці мусять у польських школах учити в гр.-кат. свята. Таким чином у станиславівськім воєвідстві, де живе такий великий процент Українців, учителів — Українці мусять учити навіть у такі великі свята як Зелені свята.

НОВА ВИБУХОВИНА.

Військові професори Каліфорнійського Інститута Технольоґії оповістили відкриття нової вибуховини, яка має бути 30 процент сильнійша від ТНТ, а 15 процент ефектовнійша від торговельного динаміту. Винахід зробив капітан Ціммер.

ОСТРА КАРА.

Одна 65-літня старушка-жебрачка в Гавр у Франції зістала засуджена на протяг „160 літ" за налогову крадіж і волокитство. Дивний той закон і кара, бо старушка певно не дожиє до 225 літ! Дивне, що подекуди на світі ще такі безглузді закони істнують!

НАГАЛЬНИЙ БУРЕВІЙ У БУДАПЕШТІ.

Дня 9-го травня ранком навістив столицю Мадярщини шалений буревій, який тревав кілька годин. 50 осіб віднесло тяжкі рани. Напір вітру був такий сильний, що кілька церковних веж захиталося. Дощ цегол і дахівок летів на вулиці. В місті запанувала паніка. Припинено всяку комунікацію. Діти не могли піти до шкіл, а урядники до своїх бюр.

ДВІРСЬКІ СТОРОЖІ СТРІЛЯЮТЬ ДО ЛЮДИЙ, ЯК ДО ВОРОБЦІВ.

В селі Хороброві, пов. Сокаль, є сторожем у дідича Крушевського якийсь мазур Юзеф Стрончак. Оноді о год. 10 вечером побачив він колокіпця з картофлями якихсь двох людей, котрі, побачивши сторожа, зачали втікати. Зухвалий сторож вистрілив і положив одного трупом. Показалось, що це є 23-літний парубок Гриць Хрущ з Хороброва. Стрончака арештовано і відставлено до слідчого арешту.

ЗАМІСЦЬ ПІД ВІНЕЦЬ — ДО ГРОБУ.

В селі Головина, пов. Луцьк, господар Гриць Примак полюбив 19-літну доньку сусіда Тетяну Вдовиченко. Родичі дівчини дуже налягали на дівчину, але дівчина не хотіла, бо любила иншого. Врешті під примусом родичів ніби згодилася, але все таки сходилася з тим, якого любила. Це дуже дратувало Примака і довело до нещастя. Оноді прийшов Примак до хати Тетяни і заставши її саму, зачав їй докікати. Прийшло до суперечки між обоїма, а розгніваний Примак вхопив сокиру і кинувшись на дівчину, розтяв їй голову і плечі так, що дівчина впала трупом. Доконавши цего злочину, Примак утік в ліси і дотепер не зловлено його. — Завинили тут і родичі дівчини, що силували її йти заміж за нелюба.

ДУРНОТА.

В Городні одна жидівська служниця стратила кавалера. Хтось порадив їй, щоб зїла кавалок маци (жидівської пасхи), змоченої у власній крови. Так вона зробила і змочила своєю кровю кусник, але заким його зїла, побачили в неї і відібрали. Цей вчинок був вислідом дурноти, але він міг довести до великого нещастя. А саме між християнами є казка, що Жиди уживають до мац християнської крови. Якби був хтось цей випадок використав і розголосив між темною товпою, могло прийти через дурноту дівчини до протижидівських розрухів, бо темні люди моглиб думати, що змочили мацу християнською кровю.

ВАТИКАН ГОДИТЬСЯ З МЕКСИКОМ

МОЖНА НАДІЯТИСЯ ЦІЛКОВИТОЇ ЗМІНИ В ВІДНОСИНАХ МІЖ МЕКСИКОМ І ПАПОЮ. ЕПИСКОПИ БУДУТЬ ІМЕНОВАНІ ЗА ЗГОДОЮ СЕНАТУ. ЧУЖИНЕЦЬКЕ СВЯЩЕНСТВО НЕ БУДЕ ДОПУЩЕНЕ ДО КРАЮ. ЗМІНА НАСТУПАЄ ПІД ВПЛИВОМ РАПОРТУ АРХИЕПИСКОПА РУЇЗА.

РИМ, 7. червня. —Папа перевів сегодня довшу дискусію з кардиналом Ґаспарі і підсекретарем Ґорґончіні-Дука в справі звіту, що його вчера передав папі мексиканський архиепископ Руїз у Фльоренс. З того звіту і дискусії годі ще мати точний образ щодо того, як розвяжеться конфлікт Ватикану з Мексиком, але більше як певне те, що справа та буде в найблищім часі полагоджена. Показується, що архиепископ Руїз переговорював неофіціяльно в тій справі вже від пів року і привіз з собою не тільки точний звіт про положення католицької церкви в Мексико, але і всі дані, на яких можливе порозуміннє між мексиканським урядом і Ватиканом.

Кажуть, що у всім рішить папа та що з Мексиком буде заключений свого рода конкордат. Ватикан згодиться, щоби священство і вища ерархія були назначені з мексиканського народу, а не надсилані з Еспанії, як це було досі. Спір буде полагоджений на взір угоди між Арґентиною і Ватиканом. В такім случаю кождий епископ, що має бути іменований Ватиканом, буде мусів бути апробований мексиканським сенатом.

ПОАНКАРЕ ОСТОРОЖНИЙ.

НЕ ПОДАЄ ДАТИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ФРАНКА. ҐАРАНТУЄ АЛЬЗАЦІЇ СВОБОДУ НАВЧАННЯ І РЕЛІҐІЇ.

ПАРИЖ, 7. червня. — Всі надіялися, що французький премієр і міністер фінансів Поанкаре заповість в парляменті дату, від коли франк перейде на золоту основу. Та Поанкаре обмежився тільки до того, що заявив, що франк буде усталений, але коли, того не подав. Поперед всього, казав Поанкаре, треба усталити державний буджет і упоратися з вірителями, щоби не натискали і не ломили валюти.

Рівнож зазначив, що Франція потребує спокою в нутрі і на зовні. В звязку з тим заявив, що Альзація остане при всіх своїх виховавчих і релігійних свободах, які мала передше, та що уряд не думає накидати їй силою того, що приняте в других французьких провінціях.

І ТУТ ОДЕРЖАЛИ ЗНАКИ ВІД НОБІЛЄ.

КІНҐС БЕЙ, Шпіцберґен, 7. червня. — Радіо оператор з італійського корабля Чіта ді Міляно переловив двома наворотами слабі знаки, які, на його думку, цілком певно походять від оператора Біядкі, що вилетів разом з ґенералом Нобіле на воздухоплаві Італії. Знаки були такі слабі, що годі було пізнати зміст.

ТО ПОЇДЕ ДО ФРАНЦІЇ.

ТАКИ ЙОГО НЕ ПУСКАЮТЬ ДО АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН, 7. червня. — Нічого не помагають старання американської амбасади і других впливових людей. Міліонерови Ґеррі К. То таки не дозволяють висісти на анґлійський беріг. Він далі перебуває на Аквітанії. Звідси вислав він депешу до Франції і дістав повідомлення, що дістане французьку візу.

Виходить, що не пускають його задля вбийства і втечі з криміналу, себто задля неморальности.

ПІВНІЧНА АРМІЯ В СТАНІ ДЕМОРАЛІЗАЦІЇ.

ЧЕНҐ ТСО ЛИН ЩЕ ЖИЄ. ПІВНІЧНІ ҐЕНЕРАЛИ ЗАПРОДУЮТЬ СЕБЕ.

ТОКІО, 7. червня. — Японський уряд має важкий оріх до згризення, бо не знає, що робити з північною армією, яка загрожує Манджурії, а ще більше ріжним містам, особливо Тієнтсинови, де живуть Японці в більшій скількости. Яких 80,000 жовнірів північної армії находиться в повнім розкладі. Ґенерали деруть з міст і населення, що можуть, а заразом торгуються з ґенералом Фенґом в справі здачі оружя — за ціну доброго хабаря.

Північний диктатор Ченґ Тсо Лин ще живий, але одержав такі рани, що лежить ще досі непритомний. Жити він довго не буде, а колиб і повернув до здоровля, то не буде міг вже кермувати армією. До того мали пробувати виконати на него ще один атентат.

НОВА СЦЕНА З ШАХТЯРСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

ІНЖИНІР КУЗЬМА БОРОНИТЬ НОВІ МЕТОДИ, ЗА ЯКІ ЙОГО ПОСТАВЛЕНО НА СУД.

МОСКВА, 7. червня. — Прокуратор Кириленко докладав сегодня всіх зусиль, щоби притиснути до муру молодого інжиніра Кузьму, котрого обжаловано о змову з давними власниками, саботаж і роботу на шкоду совітів. Головно закидували йому заведення нових метод в експльоатації вугля, які були получені з величезними видатками. Кузьма твердив, а експерт Рабінович обстав за ним, що це були нові американські методи, які на протязі трох літ виплатилиби себе сторицею. По острій перепалці з Кириленком, суд прихилився до оборони і згодився покликати осібну комісію зі знатоків на провіренне закиду і оборони.

УГОРЩИНУ ТІЛЬКИ УПІМНУЛИ.

В СПРАВІ ПЕРЕПАЧКОВАННЯ МУНІЦІЇ І МАШИНОВИХ КРІСІВ.

ЖЕНЕВА, 7. червня. — Рада Ліґи Націй, провіривши справу пачковання машинових крісів, стала на тім, що Угорщина тут невинувата та що вона не допустилася нарушення договору в Тріянон. Але дістала упімнення, щоби більше такі випадки не лучалися. Франція і Польща домагалися разом з Малою Антантою укарання Угорщини.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинчое число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загранцею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВИЙ ПРОЄКТ ДЛЯ ПРОГИБІЦІЇ

Конгресмен Сабат з Илинойса вніс був на послідній сесії конгресу цікавий проект про прогибіцію. Він радить додати до 18-ої Поправки до американської конституції нову постанову, яка надасть їй зовсім друге значіння. Виріб, продаж і транспортоване алькоголічних напитків ще далі були би зборонені, як се збороняється тепер, з вимком однак, що се мав би право робити федеральний уряд. Уряд мав би право виробляти, пакувати й продавати алькоголь в спеціяльно приладжених пакунках.

Свій проект попирає конгресмен Сабат довжезними статистичними даними, які показують, як мало зробив уряд для дійсного виконування прогибіційного закона. Цифрами показує він, кілько уряд видає на сю ціль гроша, а прецінь як мало зроблено. Злучені Держави є далі „мокрим" краєм, у якому кождий, хто тільки бажає напитися, може напитків дістати.

Зі сим станом прогибіції Сабат порівнує стан продажі алькоголічних напитків у других краях, як Канаді, Швеції й Голяндії, де виріб, транспорт і продаж алькоголічних напитків спочивала в руках урядів тих країв. Уряди сі не то, що не видавали на неможливе до переведення гроший податковців, але й ще заробляли гроші. Люди пили, але пили не муншайн, як вони пють за американської прогибіції.

Конгресмен Сабат довів справу до стадії переслухання перед конгресовим комітетом для судових справ. Тут він і подав свої думки, факти й цифри. Але на сьому й справа закінчилася. Дальше сього навіть самий проектодавець піти не міг. І мріяти навіть про кращі успіхи не міг.

Таж конгрес у своїй більшости „сухий". Сухий не в значінню, що більшість конгресменів не пе, але в значінню, що більшість конгресменів, не дивлячися на свої власні звички, не має відваги виступити проти прогибіційного закона. Навіть якби конгрес ухвалив відповідний закон за обмеженем Вісімнайцятої Поправки до конституції, то ще й тоді вистарчило би 13 стейтів, щоби не допустити до сеї ухвали; се могли би бути якінебудь стейти, хочби навіть якраз ті, що мають найменче населення. Зломання сеї опозиції неможливе, бо досі лишень три стейти ухвалили які-такі протипрогибіційні ухвали, а коли в 4 стейтах пропоновано ріжні проекти проти виконування прогибіції стейтами, то сі проекти зібрали разом усего 977,548 голосів, тоді, як прихильники прогибіції зібрали 1,323,971.

Зі сього виходить, що навіть ті Американці, які мають відвагу отверто виступати проти прогибіції, мусять признати, що покищо прогибіція занадто сильно вкорінена, щоби можна їй щонебудь зробити. Покищо ніяка модифікація сього закона неможлива.

ЧЕМБЕРЛЕЙН В РОЛІ ПОЛЬСЬКОГО ЖАНДАРМА

Театральний виступ Пілсудського на минувшій сесії Ліги Націй в Женеві й драматично-театральне „полагодження" польсько-литовських стосунків, як ми й сподівалися, залишилися на міжнародній арені нічим иншим а тільки бутафорно-драматичним представленням. Вправді обидва диктатори, литовський Вальдемарас та польський Пілсудский, подали один одному руку і приобіцяли нарешті залагодити польсько-литовський конфлікт, але на словах так і залишилося.

Даючи таку обіцянку, звичайно, кожен з цих диктаторів мав на думці, що конфлікт буде полагоджений на користь його держави, хоч може з певними уступками другій стороні. Про властиву причину конфлікту, себто захоплення Польщею литовських земель разом зі стародавньою столицею Вильном, тоді не говорили. З тим і розїхалися з Женеви. І як Поляки, так і Литовці сподівалися знайти якісь шляхи до полагодження цієї справи на свою користь.

Переговори, що відбувалися між Польщею та Литвою, жадних позитивних наслідків не дали, а хиба тільки виснили остаточно непримиримість обох сторін та неможливість полагодити конфлікт, поки Польща тримає в своїх пазурях литовські землі разом з Вильном. В той час литовський сойм ухвалив конституцію, в якій зазначено, що столицею Литви є Вильно, яке тепер тимчасово окупували Поляки. Ця клявзуля страшенно обурила Поляків та унеможливила будь які переговори Польщі з Литвою. Тому саме на сесії Ради Ліги Націй знову стало питання польсько-литовського конфлікту.

В полагодженню цього конфлікту зацікавлені бувші держави антанти, а особливо Англія, що хоче мати в Польщі разом з Румунією та державами Прибалтики міцний барєр проти совітів. При утворенню цього бареру Литва не входить в розрахунок Англії, а тому вона так старається збільшити, яко мога, Польщу коштом Литви. Вильно з коридором, що лучить Польщу з Латвією й Балтійським морем для цього бареру має першорядну вагу. Можна припускати, що й раніше ці литовські землі були захоплені „збунтувавшимся" польським генералом Желіговським за згодою Англії та Франції. Сталося це в часи, коли в Европі була досить скомплікована міжнародня ситуація. Большевики ще воювали з Поляками й невідомо було, як та війна скінчиться. Литва могла легко попасти під вплив большевиків, чого реальні ознаки вже були. Отож разом з большевиками вона могла повести кампанію проти Поляків, або в кращому разі дати можливість большевикам затвердитися на її території та увійти в безпосередню стичність з Німеччиною, якій тоді Антанта ще не довірювала.

Щоб відтягнути Литву від большевиків, Англія, Франція та Італія почали провокувати її своєю прихильністю та осудом „повстання" Желіговського. Вони дали досить прозорі натяки, що Польща буде покликана до порядку й Литва одержить свої землі разом з Вильном. Пізніше навіть дозволили Литві поживитися територією Німців та захопити їх портове місто над Балтійським морем — Мемель. Це робилося, щоби показати Литві свою прихильність, а також, щоб вона мала якусь компенсацію за втрату земель, захоплених Поляками, та не так гостро відчувала кривду.

Таке „прихильне" відношення держав антанти до Литви тягнулося аж до того часу, поки вони не налагодили свої взаємовідносини з Німеччиною та поки не виявилася повна нездібність большевиків до офензивної военної акції. Тоді настав час, що можна було перестати грати ролю „прихильників" та „співчуваючих" Литві. І тому саме на останній сесії Ліги Націй англійський міністер Чемберлейн виступив з надзвичайно гострою заявою проти Литви. Він дозволив собі кричати на адресу Литви, як пяний пан кричить на свого непокірного слугу. Тепер вже отверто Англія стала диктувати, наказувати Литві відмовитися від своїх земель з Вильном на користь Поляків. Так мусить бути, бо так хоче Англія задля своїх плянів.

Чемберлейн перебрав отже ролю польського жандарма, та охороняє польські кордони, які вона утворила на землях Українців, Білорусинів та Литовців. Тут зовсім не ходить про спокій на Сході Европи, бо сам Чемберлейн добре знає, що якраз уряд Вальдемараса повстав як орієнтація на Англію проти бувшої орієнтації на большевиків і почасти на Німеччину. Вальдемарас та його група сподівалися, що приятелюючи з Англією, Литва зможе нарешті дістати назад свої землі, захоплені Поляками. Але сталося так, що саме представник Англії став в Лідзі найретельнішим польським жандармом. Це може привести навіть до внутрішнього конфлікту в самій Литві та до упадку влади Вальдемараса й до запанування прихильників С. С. С. Р.

Такий переворот може привести до заворушень в Литві. Але, очевидно, це не лякає Чемберлейна, бо в свою чергу англійський жандарм на Сході Европи — Польща зможе одним добрим корпусом військa завести лад в Литві, а при тій нагоді „залагодити конфлікт" та мати новий вихід на Балтійське море, окупувавши всі литовські землі. Це для Польщі може стати дуже потрібним, бо і так доведеться їй скорше чи пізніше повернути Німцям данцігський коридор. Не відомо чи не згідна з тим Англія, коли Чемберлейн так нетактовно і брутально гримав на Литву.

Англія жадних сентиментів у своїй політиці не знає. Признає вона лише право сильного та того, що їй потрібне для переведення своїх власних плянів. І коли вона свого союзника чи васаля вже використає, то, коли їй треба, з легким серцем відвернеться від нього, або навіть нищить його. Така саме доля може спіткати в майбутньому й Польщу. Та покищо вона має протекцію Англії, як її васаль.

Інцидент з Литвою показує добре, якої „справедливости" можуть ожидати малі держави від Ліги Націй. Ліга Націй покищо під проводом Англії-Франції-Італії, цих держав переможців, є лише органом переведення політики цих держав.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЖЕРТВА ЦЕЛІБАТУ.

В Торонто (Канада) поставлено недавно перед суд о. Филиму, греко-католицького священика, який нібито дав сам собі шлюб. Після слів потерпівшої Елеонори Фергосон виходить, що о. Филима здурив її й вона вважала себе дійсною жінкою, аж поки він її не покинув. Історія досить темна, бо окрім священика та „нареченої" підчас шлюбу в церкві не було нікого, і потерпівша вказує лише на одного свідка — Бога. Наскільки той свідок буде важним, вияснить суд, але факт, що отець канонік жив з Елеонорою Фергосон, як з жінкою, є доказаним. Очевидна річ, що священик після церковного права не мав права брати шлюб, хоч він людина і потрібує жити, як і всі.

Мимоволі пригадується мені цікавий факт, що трапився перед війною в Польщі. Польський ксьондз помимо своїх звичайних обовязків исповідника, зводив з пуття молодих дівчаток, застрашуючи останніх всіма засобами, якими володів. Мати одної з дівчат навіть знала про те, а окрім того її колись так само спокусив на гріх той самий ксьондз, і мимо всього того довго мовчала й просила ксьондза лишити її доньку в спокою. І коли не помогли прохання, пішла на скандал. Я вже не памятаю про подробиці та присуд, але то не цікаво, як не цікаво, який остаточний засуд чекає о. Филиму. Важне те, що і польський ксьондз в Варшаві, і український священик з Канади впали жертвою целібату, який накидає своїм священикам Рим. Колиби священик мав право брати шлюб, не було би тих ненормальностей. Непогано було би прихильникам целібату над тим застановитись.

Несвященик.

КОБИ МИ МАЛИ ХАРАКТЕР АЛЬБАНЦІВ.

Коли убили шкільного куратора Собінського, Поляки зчинили великий гвалт. Ніби сталася їм велика кривда, що українські революціонери зглядили зі світа ката свого народа. Не найшовши дійсних винуватців, схватили невинних Атаманчука та Вербицького і засудили на смерть.

Звичайно, як би Українці були Македонцями або Альбанцями, то Поляки сиділи би тихо. Їх би не здивувало забиття Собінського. Але тому, що у нас нема крівавої помсти, що обмежуємося головно тільки до славних протестів, Поляки не годні погодитися з активними виступами українських революційних організацій. Але нам до Македонців чи Альбанців ще далеко. Македонець ні перед чим не спиниться, коли треба захистити свою національну честь, яка йому дорожча за все. Коли його назвуть Болгарином чи Сербом, він не буде мовчки згоджуватися, а скаже отверто, що він Македонець, хоч би це йому і смертю загрожувало. Коли Англієць запитав Македонця, чого він хоче, той відповів: Ми хочемо вільної самостійної Македонії.

А чи кожний Українець так скаже? Большевик хоче бути з Москвою, та вихваляє все московське так, як не вихваляє навіть сам Москаль. Мені довелося раз підслухати таку розмову:

— Ви Українець, товаришу?

— Так, радянин.

— О, український большевик?

— Ні, я за СССР.

— Значить Москаль?

— Ні, боронь Боже, я за радянську Україну.

— Та вонаж разом з Москвою.

— Та я з Галичини, тільки за СССР.

Так питаючий нічого й не добився від Українця.

Чиж дивниця, що хоч нас більше, а мусимо учитися в малих Македонців патріотизму?

Є ще друге в Македонців. Коли яке загальне діло, то Македонці як один стають до нього, а в нас до загальної справи коли й стають усі, то находяться такі, що на загальній справі хочуть спекулювати, або, підшиваючись до загальної справи, пробують витягнути для себе лиш користь. Таким особам незнайомий патріотизм, а на народній національній справі залежить їм стільки, скільки це приносить користи їхньому бизнесови.

Павло Дурбак,
Ню Йорк, Н. П.

В. Кедровський.

1917 РІК.

(128)

— Ні! Коли ви маєте легітимацію, та ще наші київські, то більше вам нічого не треба. Йдіть просто до тих великих, вхідних дверий і відразу кажіть, що ви з Генерального Комітету, то там вас проведуть, куди слід".

Не відійшли ми від нього і пять кроків, як він знову гукає на нас: „Вибачте, будь ласка! А скажіть, чи швидко заберете нас на Україну з сього гнилого болота!? Страшенно, як хочеться скорше вирватися звідси! Краще день і ніч вартувати там біля нашої Центральної Ради, ніж тут стерегти тих супостатів"!

Хто ті „супостати", ми не перепитували, бо, здавалося, й так зрозуміли.

Підходимо до дверий. Тут вартовий не встиг роззявити рота, щоб спитати нас, як чуємо, перший вартовий від воріт кричить, що є сили:

— „То наші!! Члени Військового Генерального Комітету"!

Другий вартовий, вчувши се, в мить ставши струнко, взяв рушницю „на караул", ...

Ми привиталися з ним і почули відповідь на всі груди „по гвардейському": „Слава Україні"!

Довгими коридорами, через цілу низку ріжних кімнат і саль, ми нарешті добралися до почекальні для тих, що приходять на авдієнцію до Голови Правительства і „Верховного Головнокомандуючого".

Тут біля дверий до кабінету Керенського ми зголосились у „дижурного" секретаря, чи адютанта, не памятаю, до Керенського. Поруч із сим „дижурним", по обидвох боках дверий, стояли вартові, які, почувши наші прізвища і „службовий стан", виявили на своїх обличах якесь почуття самозадоволення і ніби то „підтягнулись". Влучивши хвилину, коли полковник Пилькевич, розглядаючи картини, що висіли по стінах почекальні, проходив близько мимо вартових, ті „взяли на караул". Се здивувало багатьох із присутних тут офіцирів висших чинів і зацікавило їх, що значить таке відношення вартових до полковника Пилькевича.

Коли той пояснив, що ми члени Всеукраїнського військового Генерального Комітету, а вартові салдати українського батальону, то один з генералів, зітхнувши тяжко, промовив:

„Дай ви щасливі! Вам не прийдеться навірно пережить того, что ми пережілі, переживаєм і что нам єщо навірно дождьоться єще худшого!"

Почекавши з годину, ми нарешті дочекалися, щоби Керенському зголошено нас окремо. Може він прийме поза чергою. „Дижурний" пішов до кабінету і за три хвилини ми мали відповідь, що „п. Верховноголовнокомандуючий" спішно їде зараз на засідання міністрів і просить нас зайти завтра о 10 годині ранку.

Виходячи з почекальні, ми при дверях стрінулися з підполковником, у якого на погонах були якісь знаки технічного війська, яких я не розпізнав. Уступаючи один другому дорогу, ми стрінулися нашими поглядами і пізнали один одного.

Передо мною стояв бувший капітан у 1915/16 роках, Муравйов. Се був той самий Муравйов, що потім розбив під Гатчиною військо вірні Тимчасовому Правительству, ставши на бік большевиків, а згодом „покоряв" Україну.

„А!! Здраствуйте! Ви что ж всьо занімаєтесь своїмі хахлацкімі дєламі! О-о-о! Тепер, думаю, ваша берет!" — привитав він мене.

— Так, як бачите!

„Что, білі у него?!" — кивнув він головою в напрямку до кабінету Керенського.

— Ну, а що ви робите, пане полковнику? Та, дозвольте вас поздоровити з авансом.

„Я, что дєлаю"? — почав він скороговоркою і очи його забігали ще більш нервово, ніж се я памятав, було, давніше.

„Я тепер формірую свої ударния войска. Ви же меня знаєте!? Ви же знаєте, что Муравйова еще ніхто і ніког... не побєждал!? О-о-о!! Я тепер уже скоро окончу свої формірования і разнесу Нємцев!... Р-р-разнесу в один два мєсяця, в дребезгі!! Ну, до свіданія, — я спешу!" — закінчив він, виявляючи велику збентеженість. Ми попрощалися, побажавши один другому успіху.

„Хто він такий? Знаєте, він робить враження якогось божевільного, такий нервовий і чудний!?" — запитав мене Пилькевич.

— Так, він очевидно не при собі. Я його знав іще в одеській школі прапорщиків у 1915/16 роках, де він у рангі капітана гренадирського полку Олександра III був ротним командиром у той час, як я там був інструктором. Звільнено його, здається, зовсім як психічно-незрівноваженого в наслідок тяжкого поранення і контузії на війні — пояснив я Пилькевичеви.

Тут я вважаю потрібним трохи більше спинитися на цій глибоко-трагічній персоні, про яку так богато говорилося й писалось, говорять навіть, що він жандармський офіцир, поліцейський провокатор і т. д.

Капітан Муравйов у 1915/16 роках був командиром роти Одеської школи Прапорщиків. Він старий кадровий, широко освічений офіцир, очевидно мав і загальну пристойну освіту. В японській війні він був тяжко поранений, чому довго лікувався. В період довготермінових відпусків мандрував по Европі.

Велика війна застала його вчителем Казанської військової школи. Звідти він пішов у Гренадерський імператора Александра III полк. З тим полком Муравйов брав участь у боях проти Німців.

Тут він знову був тяжко поранений (здається два чи три праві ребра розтрощено) та сконтужений. Лише завдяки атлетичному складови свого тіла (він скінчив також „блєстящє" Імператорське фектовальну школу й був прекрасним гімнастиком) він досить швидко очуняв, але вже на фронт не був здібний.

У школі прапорщиків він виділявся з числа инших офіцирів своєю інтелігентністю, освіченістю та крайнім лібералізмом. Часто говорили ми з ним „по душам" і він знав, що я український націоналіст та ще в додаток „красний". Від одного нього я не вважав потрібним критися з своїми переконаннями, бо був певний, що він на жадну підлоту не здібний. Прямий, отвертий, чесний і гарний навчатель, він подобався юнакам, навіть можна сказати, що вони його любили.

Було в нього лише одне неприємне, що коли вийде він з рівноваги, а вивести його було легко, иноді він губив рівновагу при найдрібніщій причині, то тоді робиться звіром, скаженіє. В таких випадках він часто хватав першого, що попався під руку, юнака, душив його за горло, лаючи всіх на право й на ліво, починаючи з юнаків, аж до начальника школи і вище.

Це траплялось, треба зазначити, рідко, а по більшости обходився його приступ гніву лише буйною лайкою та погрозами. Швидко проходила буря й він, здавалося, страшенно страждаючи внутрішно, просив у всіх вибачення, трохи не зі слізми стиду.

Не сердились на нього, а скорше жаліли його, як нещасну людину, жертву війни.

Чим далі, тим випадки приступу „бешенства" з ним траплялися все частіше, чому нарешті він медичною комісією був увільнений, здається, зовсім від військової служби, а через года-півтора я стрів його тут, як підполковника, формуючого ударні батальони. Мушу додати, що непобідимість була його ідеєю фікс і горе було тому, хто при розборі тактичних задач насмілився робити уваги невдалим рішенням його роти, або ще гірше, що вона програла бій. Тоді він відразу виходив з рівноваги, ганьбив усе й усіх, доказуючи, що „Муравйова ніхто і нікагда еще не побєждал".

В одній зі саль, через які ми переходили прямуючи до виходу, на зустріч нам, твердим кроком, „по строевому" підійшов моторний гвардієць, підпрапорщик і відрапортував, звертаючись до Пилькевича, що він є фельдфебель „дижурної роти" при палаті і прохав нас зайти поздоровитися з ротою, яка, вже вистроєна в своїм помішенню, чекає на нас. Звичайно, ми з великою охотою і цікавістю пішли за ним. Тут же у палаті, в одній з крайніх кімнат, була приміщена „дижурна рота". Здається ся, кімната й перед революцією мала те саме призначення, була солідно улаштована, як військова касарня.

(Дальше буде)

Мешканець маленького провінціонального містечка приїхав у столицю. Чує, як вуличний продавець газет кричить:

— Найновіше видання „Вечірньої Газети"!

Ледви провінціоналіст купив газету, як з другого боку роздається пронизливий крик хлопця:

— Нічне видання „Останніх Вістей"!

Вже хотів провінціоналіст купити це нічне видання, аж чує:

„Щоденна Почта" перше ранішне видання!

На це питається провінціоналіст газетяря:

— Може маєте вже що на позавтра, то-то втішуться вдома мої сусіди!

Столітній.

— То ви є столітній, найстарший чоловік у громаді?

— Так. І скажу вам зовсім довірочно: моя жінка є трохи старша, але мені не вільно цього нікому говорити.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БРУКЛИН, Н. Й.

Протестаційне віче в справі засуду Атаманчука й Вербицького.

Заходом Українського Демократичного Клюбу в Бруклині відбулося в середу, дня 30. мая, всенародне віче в справі засуду польським судом Атаманчука й Вербицького.

Було американське урядове свято Декорейшен Дей і богато наших людий вибралося на гроби. Через те й віче не зібрало тільки людий, скільки організатори віча сподівалися. Віче отворив в імени комітету гр. Ілля Малик та запропонував зібраним вибрати президію, але вічевики одноголосно постановили лишити його до проводу вічем, а він сейчас за згодою віча покликав на секретарів громадян Петра Малицького та Михайла Баглана.

Перший промовив др. Володимир Клодницький. Беседник представив ситуацію на західних українських землях, що попали під польську окупацію. Поляки й польський уряд на всі способи пробують польонізувати наш народ та викидати його з землі, на котрій він сидів від століть. Щоби винародовити його, Польща пробувала вперед диких насильств, відтак знова хрунівських провокацій, а наконець узялася душити революційний дух серед української молодежи. Українці дають сим заходам Польщі сильний відпір. Якби серед Українців не було слабих людий, що легко попадають на польські вудки, то боротьба булаби нам богато лекша. Сі люди, не маючи віри самі, підривають віру других. Сі люди викликують усякий заколот, який видно між инчим і в зайвім творенню ріжних нібито партій і груп. Сі партії й групи зайві тому, бо властиво одиноке питаннє, за яке можна спеpечатися, то питаннє: чи з Польщею чи против Польщі. Не маючи справдішньої причини до суперечки, сі партії мусять боротися за дрібниці, або за те, що минуло, а не вернеться. Виходить обкидуваннє болотом одної групи другою, взаїмне черненнє. А все те звичайна поява в кождого народа, що переходить через таку історичну долю, як отсе тепер український народ. І ми колись вийдемо з тої сварки здорові, скріплені й обєднані та назад піднесемо боротьбу за своє національне існованнє в самостійній державі.

Другим бесідником був Омелян Ревюк. На тлі, зображенім передбесідником, він змалював уже польські процеси, а специяльно засуд смерти против Атаманчука й Вербицького. Против українського народа стоїть тепер весь польський народ, і буде стояти так довго, поки ми його не скинемо. На зміну старим польським панам приходять нові польські пани, богаті селяни й буржуазія; як сі вдадуть, і Польща переміниться на комуністичну, то тоді над українським народом будуть пробувати панувати в своїм інтересі польські робітники. Польща ніколи добровільно не зійде з плечий українського народа, поки її не скине силою український народ. Процес і засуди смерти й польські виття всеї польської суспільности показують, як однодушно вони хочуть над нами панувати. Коли польські комуністи не хочуть проти сього процесу протестувати, то сим вони показують, що й комуністи не хочуть зректися панованя над українським народом. Польські політичні процеси проти Українців се ще одна спроба застрашити Українців. Присуд проти Атаманчука й Вербицького несправедливий навіть зі становища польського закона. Поляки про се знають, але мимо сього вони присуд видають, бо невинними засудами вони пробують в середновічний або воєнний спосіб відстрашити Українців від усяких революційних виступів. Та сього Поляки не осягнуть, бо всякий утиск викликує реакцію, ще більший відпір. Всяка жертва запалює огнем пожертвованнє нових людий. Український живий нарід поховати не дасться. Польща на свої дикі переслідування потратить тільки богато часу, гроша й праці; остаточно вона мусить стрінутися з такою долею, з якою стрінулися сильніші від неї імперії Австрії, Туреччини, Німеччини й Росії.

Бесідник предкладає резолюції, котрі збори приймають одноголосно. Першою з них віче протестує проти присуду польського суду на Атаманчука й Вербицького, який є несправедливим навіть після тих законів, які признає польський уряд. У другій резолюції віче признає сей процес і присуд не відорваним фактом, але частиною цілої системи, яка має на ціли невинними присудами на непричасних до діла людий застрашити українських людий перед протестованнєм проти польського гнету. Третою резолюцією віче впоминаєсь о сього предсудків в них сього обдуманого процесу дісталися до відома американського громадянства.

Гр. Клодницький предложив від себе отсі резолюції:

1) Віче осуджує рішуче тих всіх Українців, що не орієнтуються на власні сили українського народа, але толерують теперішний стан окупації українських земель та йдуть з окупантами на згоду.

2) Віче взиває всі українські групи, щоби вони виступали проти Польщі одним спільним фронтом, зазначуючи в сей спосіб, що їх обєднує один ідеал: збудування самостійної, соборної української народньої републики.

3) Віче взиває українських національних послів і сенаторів у польськім соймі у Варшаві, щоби вони створили між собою один міжпартійний український клюб.

Предсідатель віча, гр. Малик, візвав тепер зібраних, щоби зібрати жертви на кошти віча й виконання резолюцій. На його заклик зложили отсі жертводавці:

П. Пекеляк 1 дол., О. Гаврищко 1 дол.; І. Малик 2 дол., Т. Карилюк 2 дол.; В. Баюр 7 дол., Н. Скрипець 1 дол., М. Майбюк 1 дол., П. Кугулька 1 дол., В. Савіцький 1 дол., В. Палащук 1 дол., П. Пелех 1 дол., Д. Висоцький 1 дол., І. Балко (Ст.) 1 дол.; В. Бобрів 2 дол., о. А. Лотович 2 дол.; Н. Лешик 1 дол., п-на Шевчуківна 1 дол., Л. Кісь 1 дол., П. Малицький 1 дол., І. Балко Андрія 1 дол., Г. Бардак 1 дол., М. Баглай 1 дол., Х. Леськів 1 дол.; Ф. Тимчишин 2 дол.; П. Дацко 1 дол.; С. Заблоцький 1 дол., Катерина Сенюта 1 дол.; Катерина Романик 2 дол.; Д. Сметанюк 1 дол., М. Пилипів 1 дол., Й. Ковалик 1 дол., К. Герман 1 дол.; С. Лис 50 цнт.; дрібними датками 6 дол. 70 ц. Разом $48.80.

По закінченню збірки почалася ширша дискусія на питання, порушені в промовах бесідників. Забирали тут голоси громадяни Гнат, Яцишин, Павчак та оба референти та виснювали такі питання, як: чому український нарід ще не добув собі свободи? чи можна за те винувати якунебудь групу або верству в народі? як нам демонструвати перед Америкою так, щоби про наш протест довідалося американське громадянство? і другі питання національної політики. Дискусія протягалася довго, бо була дуже цікава, а ведено її поважно. Коли дискусія вичерпалася, предсідатель заряджив відспіванне українських національних гимнів та замкнув віче.

П. Малицький,
М. Баглан.

— с —

ЛЕЙТРОБ, ПА.

Посвяченнє прапорів.

День 30. мая с. р. був великим святом для братства Успенія Пресв. Богородиці, від. 61 У. Н. С. Братство посвячувало свої прапори: американський і український. Після урочистого богослуження, яке правили три священики, відбувся короткий похід на галю, де уладжено гостину для всіх, хто брав участь у святі. Галя ломилася від присутних, які мали нагоду почути хор з Бранденвілу під орудою дякоучителя М. Пецка. По тому секретар відділу 61. сказав скілька слів до присутних в справі Сиротинця-Захисту при У. Н. Союзі, а панна Бриска, що служила при прапорі, перейшла поміж гості і зібрала до пушки $4.78 на Сиротинець-Захист. Присутними були та взяли участь такі товариства: Від. 82 У. Н. С. з Нової Александрії, від. 124 Провидіння, від. 96 Соединення з Бранденвіла, Сестр. Пресв. Богородиці, від. 303 У. Н. С. з Дерри.

Закінчилося свято. Багато Перший раз Українцям удалося видіти таке гарне свято.

Уряд Братства.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

426.

Коляда двох відділів У. Н. С. на Сиротинець.

Два відділи У. Н. Союза в Алентавн, Па., а се: Бр. св. Михаїла (від. 147) і Сестр. Преч. Діви Марії (від. 151) вибрали спільний комітет, який занявся колядою на Сиротинець-Захист У. Н. Союза. Жертвували слідуючі, члени і не члени У. Н. Союза:

Клюб Українських Горожан $5.00; Ф. Вітковський $3.00; о. Й. Пелехович, Т. Лось, О. Когут, К. Потиліцький, І. Климань, Катерина Клойбир Г. Кривдій і М. Келичава по $2.00; Анастазія Янущак $1.25; Д. Яромій, Г. Біленький, Л. Хома, М. Артин, Д. Мороз, Д. Карпович, С. Маркович, Катерина Гуменюк, І. Маркович, М. Бобиляк, Т. Савчук, С. Чорній, Г. Лопушанський, В. Миколишин, С. Малий, Сі Збрик, М. Солджак, М. Вознак, Г. Лабатій, І. Глоговський, М. Фартух, П. Жмінка, М. Кобінець, С. Цибенко, В. Романець, І. Сокальський, П. Галасовський, Н. Барняк, М. Мацьків, І. Коромець, Катерина Шабат, Катерина Сива, Я. Падарів, Марія Падарів, Д. Рудакевич, Г. Фариняк, П. Малий, П. Михальцьо, І. Завидюк, І. Лобас, Ю. Ценкий, М. Антонюк, О. Кубах, Д. Слота, М. Паланиця, І. Кривошина, М. Гуцайлюк, М. Тереференко, З. Позибанчук, І. Марущак, М. Красуляк, Ф. Миць, Г. Саврук, С. Коколюс, Олена Тейка, І. Рудакевич, Меланія Худоба, С. Гайдай, М. Брощак, І. Падус, П. Лагоцький, Д. Турчин, А. Максимяк, В. Климань, І. Білань, С. Сідловський, Р. Бойко, М. Колодій, С. Мешко, І. Собчак, Т. Андрухів, В. Маркович, В. Прокопич, Марія Яремчук, М. Перун, І. Федорак, М. Камянецький, М. Пігель, Марія Семенишин, С. Польний, М. Зарічанський, Д. Проць, Г. Пипюк, В. Гришко, М. Радьо, В. Ярема, В. Ракочий, Анастазія Ващишин, О. Клапко, І. Каландяк, О. Попик, П. Горбовий, М. Хомик, А. Мондяк і М. Шацький по $1.00; А. Дибач, Г. Тихоліз, А. Бурковський, Ю. Дорбак, Анастазія Турчин, М. Геруняк, Анна Дунська, Марія Гадуляк, Саля Сак, Д. Барчак, І. Заяць, Катерина Ганчарик, П. Кметь, С. Кулик, М. Рудяк, П. Камінський, Анна Стельмах, А. Вітик, К. Блащак, М. Саврук, І. Котик, Катерина Вокна, Анна Войтович, П. Олекса, А. Крайняк, М. Фариняк, І. Когут, П. Грабовенський, І. Тхорик, І. Онишкевич, І. Гришко, М. Довбор, М. Пітак, Марта Шурин, А. Любянецький, Т. Ярема, І. Кріба, М. Кадубець, І. Кушнір, М. Дернійовський, Анна Бобиляк, С. Дацик, В. Климань, Ю. Федак, Паранька Войтак, М. Кочинаш, А. Радьо і Т. Павлусь по 50 цнт.; Г. Моло 40 цнт.; Анна Кіцак 35 цнт.; А. Мігайло, Ф. Савечка, Я. Процишин і С. Сушко по 25 цнт. — Разом $146.00.

За Комітет:
Григорій Біленький,
Василь Ракочий,
Михайло Гуцалюк.

Точні рахунки. Чоловік переглядає записки-рахунки своєї жінки: „Ріжні видатки" 50 дол. і 35 центів. „Це і те" 9 дол. і 38 центів. „Ріжні видатки" 11 дол. 10 центів. „Дрібнички" 5 дол. 27 центів. — Щож це таке? — питається здивовано чоловік.

Жінка: Таж ти жадав, щоби я вела докладний виказ моїх видатків!

— о —

— Не розумію, нащо жінці треба грошей? Вона не купить, не пе тай на жінку не видає грошей!

ПОДЯКИ

Я нижче підписаний, член тов. Вільна Україна, від. 139 в Шікаго, складаю сердечну подяку У. Н. Союзови за виплачення мені допомоги з фонду допомогового в сумі $50.00. Рівнож дякую урядникам відділу. При тій нагоді кличу всіх хто не вписався, вступити, бо лиш У. Н. Союз оден є, що не дасть на поталу свого члена.

Андрій Пахолюк.

Я нижче підписаний складаю щиру подяку У. Н. Союзови за виплачення посмертного по моїй жені Варварі у квоті $250.00. Рівнож дякую відділовим урядникам та членам тов. Вільна Україна за їх щиру обслугу.

Евстафій Бартощук,
член Тов. Вільна Україна,
від. 139 У. Н. С., Шикаго, Ілл.

Я, низше підписана складаю щиру подяку У. Н. Союзови за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50.00, які стали для мене великою поміччю, бо я хорую від довшого часу і ще не є здорова. Рівнож складаю подяку урядникам від. 345 У. Н. Союза. При тій нагоді кличу тих, що ходять одинцем і не належать ні до яких організацій, вступати до У. Н. Союза, бо лише своя рідна організація поможе при лихій годині.

Олена Деделюк,
членкиця від. 345 У. Н. С.
в Міннеаполіс, Мінн.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ І РОДИНІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

КЛІВЛЕНД, О.

На оборону невинно засуджених.

На зборах Демократичної Січи ухвалено на оборону невинно засуджених Атаманчука і Вербицького з каси „Січи" $10.00. Зібрано січовиками $18.00, разом $28.00, які переслано до Обєднання. Жертви зложили: Г. Лозинський 4 дол.; М. Левицький, П. Головчак, І. Попович, Т. Бобечко, В. Тимчина, Г. Швабуляк, І. Милянич, Й. Труш, О. Кульчицька, Т. Бандура, Д. Бандура, Д. Загута, Д. Шмагала по 1 дол.; В. Форемний, Й. Хміль по 50 цнт.

М. Левицький.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Посмертне на інвалідів і Рідну Школу.

Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. С., відоме з того, що від довгого ряду літ стало кождого місяця платити свій народний податок, а члени складають ще й кромі того жертви на всі народні ціли.

Ак наші члени відчувають болі рідної землі і яке мають серце, видно найкраще по тім, що гром. Доця Захарчук зреклася належного їй посмертного з відділу в сумі $50, а віддала їх на край, по половині на Рідну Школу й інвалідів. Отсе гарний примір жертволюбивости і патріотизму.

Тих $50, як і місячний податок в сумі $23, переслано до Обєднання.

Народний податок зложили: М. Баран $1.00; В. Гіль, О. Яцків, І. Бобовник, Ю. Гук, Г. Гуменюк, М. Косоноцький, С. Сайчук, Є. Гук, С. Кіцей, Л. Кулич, Я. Осмиловський, Й. Жарський, Я. Сай, С. Лисак, М. Пігура, В. Микитка, А. Тенюх, А. Сайчук, Г. Дячик, М. Салюк, О. Колісник, Р. Струж, П. Світницький, Е. Баран, Н. Заяць, Г. Шемлій, М. Стегницький, Є. Кот, І. Миць, Й. Кірат, Й. Лоєвич, С. Ґрица, А. Ярош, А. Мазур, А. Корнидо, Г. Шустикевич, О. Кухар, П. Грабар, А. Кірат, Г. Трушевич по 50 ц.; В. Жарський, С. Ленчук, М. Турчинський, І. Грубецъ, А. Буско, В. Гоїк, В. Малиняк, А. Борик.

Микола Пігура.

ДЕТРОЙТ, МИШ.

На оборону невинно засуджених.

Висилаємо до Обєднання $289.00 на оборону невинно засуджених ляцьким судом Атаманчука та Вербицького, які зібрано на вічах Злучених Братств та Товариств міста Детройту та Гемтремку. Притому додаємо, що українська парохія Успенія Пресв. Богородиці дала свою галю даром як на віче так і на збори Злучених Братств та Товариств. Жертвували слідуючі:

Підчас віча в Гемтремк загальна збірка $53.55; Тов. „Згода", від. У. Н. Союза, $10.00; Демократична Січ в Гемтремк $10.00; Укр. Горожанський Клюб в Гемтремк $10.00; Українсько-Американський Горож. Клюб в Детройт $10.00; Бр. св. Арх. Михаїла в Гемтремк $10.00; Студентський Гурток в Гемтремк $15.00; Українська Народна Школа в Норт Детройт $5.00; о. Стефан Побуцький $5.00; др. А. Т. Кібзей $5.00; П. Романюк $2.00; о. Кашуба $1.00; А. Стигловський $1.00; П. Біланюк $1.00. — Разом Гемтрамк $148.55; Вест Детройт $152.20; загального розходу було $11.75. Гроші переслано через Обєднанне.

За Уряд Злучених Братств та Товариств в Детройт і Гемтремк: **Теодор Михальчук, Іван Форись**, предсідателі; **Николай Тимків і Антін Горбаль**, секретарі; **Онуфрій Курочка і Василь Візничак**, касієри.

Онуфрій Курочка.

ВАРТІСТЬ ПОЖИВИ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ТОГО ЯК ДОВГО ВАРИТЬСЯ.

Найцікавійші відкриття діються нераз припадково. Маємо богато праць про вітаміни, про якість і скількість потрібних людині страв, але мало знаємо з цього практично. Досі говорили вчені, що як страва містить у собі такі й такі складники (конечні є, як знаємо: білок, углеводні, товщі і вітаміни) у відповідній кількости кальорій, то користь для організму буде однакова. Щонайбільше признавали посередній вплив психічним чинникам, як апетит, добрий гумор, чистота і т. д. Тому цікавими є досліди німецького вченого проф. д-ра Фрідберґера над впливом довгого варення на безоглядну вартість страви. Проф. Фрідберґер, перебуваючи на відпустці, мусів якийсь час харчуватися в гостинниці. Заняття приневолювало його нераз обідати зараз після 12. години в полудне, а нераз між 4. і 5. год. пополудні. При цьому переконався, що коли пізно пообідав, то скоро чувся ситим, а хоч їв із більшим апетитом і більші порції, обід не тривав довго. Постановив розслідити переміну матерії на доростаючих і дорослих щурах. Про ці досліди мав д-р Фрідберґер відчит у берлінському медичному товаристві.

Молодим, 14-денним щурам, яких поміщено в окремих клітках, давав раз свіжу реставраційну їду а раз таку саму їду, але з тою ріжницею, що вона варилася чотири години. Скількість їди і кальорій була однакова. По десятьох днях той щур, що кормився свіжою їдою, важив 50 ґрамів, а цей, що кормився перевареною їдою (а саме 4 години вареною), важив лише 36 ґрамів. Після 60 днів перший щур важив 448 ґрамів другий 190 ґрамів. Вага тіла подвоїлась у першого щура після 14 днів, у другого щойно після 31 днів. Потроїлась вага тіла у першого щура до 27 днів, а той щур, що кормився перевареною їдою, потрійної ваги тіла не осягнув ще й за 70 днів.

Ще виразніше видно ріжницю, коли взяти під увагу скількість поживи. Щур кормлений свіжою їдою, не зїдав її і 30 ґрамів, а таки багато прибирав на вазі. Зате щур, кормлений перевареною їдою, зїдав усе, але мимо того лише дуже мало прибирав на вазі. Ще виразніше показалася ріжниця, коли щурам подавали сиру поживу, яку вихіснували ще ліпше як нормально варену поживу. Замітну ріжницю можна було бачити і на дорослих щурах. Щурі, годовані свіжим кормом, прибирали на вазі, а щурі, годовані перевареною їдою, тратили ще на вазі. Те саме виявилося при кормленні консервами.

Мале вихіснування поживи не залежало від вітамінів; доказом для цього є те, що й коли додано поживи зі складниками вітамінів, вони не спричинювали зміни. Отже наслідком занадто довгого варення нищаться поживні части поживи. Це є неекономічно, бо марнується багато поживи. Буває це не лише по гостинницях, але і по приватних домах, де члени родини не можуть прийти на обід в одну пору.

А ці люде, що їдять переважно сирі страви, потребують тих артикулів менше ніж ті, що їдять лише варені. Анґлійці їдять мясо і ярину майже сиру, а Французи й Італійці таксамо, але лише ярину. Німці й Москалі їдять від тамтих народів більше, може тому, що у них пожива вариться богато довше.

— Пане радинику, я чуюся дуже щасливий, що у вашій дочці найшов я мою будучу жінку!

— Вірю вам, тай знаїзного двацять тисяч долярів!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ